

Ogólne warunki ubezpieczenia autocasco dla klienta indywidualnego oraz małego i średniego przedsiębiorcy

ustalone Uchwałą Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. Nr UZ/322/2007 z dnia 19 czerwca 2007 r.

ROZDZIAŁ I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

- § 1. Ogólne warunki ubezpieczenia (zwane dalej OWU) autocasco (zwane dalej AC) dla klienta indywidualnego oraz małego i średniego przedsiębiorcy, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. (zwany dalej PZU S.A.) z osobami fizycznymi, osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi, posiadającymi mniej niż 20 pojazdów, mogących stanowić przedmiot ubezpieczenia w rozumieniu niniejszych OWU.
- § 2.1. W porozumieniu z ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmiennie od ustalonych w niniejszych OWU.
2. PZU S.A. zobowiązany jest przedstawić ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU S.A. nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego lub ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
- § 3. W sprawach nieuregulowanych w niniejszych OWU mają zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.

Definicje pojęć

- § 4. Przez pojęcia użyte w niniejszych OWU rozumie się:
- 1) „**AC kradzież**” – zakres ubezpieczenia określony w § 6 pkt 4 i 5;
  - 2) „**AC z ruchu i postoju**” – zakres ubezpieczenia określony w § 6 pkt 1 i 2;
  - 3) **jednostka organizacyjna PZU S.A. likwidująca szkodę** – jednostka organizacyjna PZU S.A. właściwa dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego lub ubezpieczonego, chyba że osoby te wskażą inne, uzasadnione okolicznościami miejsce likwidacji szkody;
  - 4) **klient indywidualny** – osoba fizyczna nie prowadząca działalności gospodarczej lub osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą i ubezpieczająca pojazdy nie wykorzystywane do działalności gospodarczej;
  - 5) **kradzież** – zabranie w celu przywłaszczenia cudzego pojazdu, jego części lub wyposażenia przez osobę nie uprawnioną do korzystania lub rozporządzania tym pojazdem;
  - 6) **mały i średni przedsiębiorca** – posiadacz mniej niż 20 pojazdów, będący:
    - a) osobą prawną,
    - b) jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną,
    - c) osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą i ubezpieczającą pojazdy wykorzystywane do działalności gospodarczej;
  - 7) **miejsce strzeżone**:
    - a) miejsce pozostające pod stałym dozorem osób profesjonalnie zajmujących się ochroną mienia,
    - b) teren trwale ogrodzony, z bramą zamkniętą na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową,
    - c) pomieszczenie zamknięte na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową lub pomieszczenie zamknięte w ramach homologowanego systemu zamykania elektrycznego;
  - 8) **odszkodowanie** – świadczenie pieniężne przysługujące od PZU S.A. ubezpieczonemu lub oso-

- bie uprawnionej w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, ustalone zgodnie z zawartą umową ubezpieczenia;
- 9) **okres eksploatacji pojazdu** – okres liczony od daty pierwszej rejestracji pojazdu dokonanej w roku jego produkcji do pierwszego dnia okresu ubezpieczenia, a jeżeli:
    - a) pierwsza rejestracja nastąpiła w innym roku niż rok produkcji pojazdu, to okres eksploatacji liczony jest od 31 grudnia roku produkcji,
    - b) nie jest znana data pierwszej rejestracji pojazdu, to okres eksploatacji liczony jest od 31 maja roku produkcji pojazdu;dla celów ustalenia wysokości odszkodowania okres eksploatacji pojazdu liczony jest do dnia wypadku ubezpieczeniowego;
  - 10) **osoba uprawniona do korzystania z pojazdu** – osoba, która weszła w posiadanie kluczyka lub sterownika, służących do otwarcia lub uruchomienia pojazdu za zgodą właściciela pojazdu lub innej osoby uprawnionej do posiadania kluczyka lub sterownika do tego pojazdu;
  - 11) **polis** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia;
  - 12) **przywłaszczenie** – bezprawne włączenie pojazdu do swojego majątku lub wykonywanie wobec niego w inny sposób uprawnień właściciela przez osobę, która faktycznie włada pojazdem, także wskutek powierzenia pojazdu, w szczególności na podstawie umowy najmu, leasingu, przechowania, komisju, użyczenia, w ramach stosunku pracy;
  - 13) **suma ubezpieczenia** – kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU S.A. za wszystkie szkody powstałe w okresie ubezpieczenia; z zastrzeżeniem § 13 suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości pojazdu w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia;
  - 14) **składka** – wynagrodzenie należne PZU S.A. z tytułu udzielonej ochrony ubezpieczeniowej;
  - 15) **szkoda całkowita** – uszkodzenie pojazdu w takim zakresie, że koszty naprawy ustalone wg zasad określonych w § 21 ust. 7 pkt 3 przekraczają 70% wartości pojazdu;
  - 16) **szkoda eksploatacyjna** – szkoda powstała w wyniku zużycia pojazdu, jego części lub wyposażenia, a także szkoda, do naprawienia której zobowiązany jest określony podmiot w ramach gwarancji lub rękojmi za wady pojazdu, jego części lub wyposażenia albo za wady naprawy pojazdu, jego części lub wyposażenia;
  - 17) **ubezpieczający** – osoba zawierająca z PZU S.A. umowę ubezpieczenia (właściciel pojazdu zawierający umowę ubezpieczenia na własny rachunek albo inna osoba zawierająca umowę ubezpieczenia na rachunek właściciela pojazdu);
  - 18) **ubezpieczony** – właściciel pojazdu;
  - 19) **udział własny w szkodzie** – część szkody pokrywana przez ubezpieczonego, potrącana z odszkodowania i obliczana stosownie do zawartej umowy w kwocie odpowiadającej ustalonemu procentowi sumy ubezpieczenia lub odszkodowania, przy czym w tym ostatnim przypadku podstawę obliczenia kwoty udziału własnego stanowi kwota odszkodowania przed pomniejszeniem jej o udział własny; w przypadku zbiegu udziałów własnych z różnych tytułów, odszkodowanie pomniejsza się o każdy udział własny obliczony wg powyższych zasad;
  - 20) **umowa dodatkowa** – umowa ubezpieczenia wprowadzająca postanowienia dodatkowe lub odmiennie do ustalonych w obowiązującej umowie ubezpieczenia, zawierana na okres kończący się

PZU SA

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna, al. Jana Pawła II 24, 00-133 Warszawa zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy, KRS 000009831, NIP 526-025-10-49, wysokość kapitału zakładowego: 86 352 300,00 zł, kapitał wpłacony w całości

- nie później niż w ostatnim dniu okresu ubezpieczenia ustalonym w obowiązującej umowie ubezpieczenia;
- 21) **urządzenie zabezpieczające przed kradzieżą** – urządzenie lub system urządzeń służących do zabezpieczenia pojazdu przed kradzieżą, wymagane przez PZU S.A. do zawarcia umowy w zakresie kradzieży pojazdu i wymienione we wniosku;
  - 22) **wartość pojazdu** – wartość pojazdu ustalana przez PZU S.A. na podstawie aktualnych na dzień ustalenia tej wartości notowań rynkowych cen pojazdu danej marki i typu, z uwzględnieniem jego roku produkcji, okresu eksploatacji, wyposażenia, przebiegu i stanu technicznego; notowania stanowiące podstawę ustalenia wartości pojazdu zawarte są w katalogu (informatorze) cen pojazdów wymienionym we wniosku – w przypadku braku notowań rynkowych danego pojazdu wartość pojazdu ustala się metodą wyceny indywidualnej; w przypadku pojazdu fabrycznie nowego, którego nabycie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest potwierdzone fakturą zakupu, wartość pojazdu nie ulega zmianie dla celów danej umowy ubezpieczenia w okresie 6 miesięcy od daty wystawienia faktury, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
    - a) przebieg pojazdu nie przekroczył 10.000 km,
    - b) pojazd nie uległ uszkodzeniu,
    - c) nie nastąpiła zmiana właściciela tego pojazdu,
    - d) w punktach sprzedaży autoryzowanych przez producenta nie nastąpiło obniżenie ceny fabrycznie nowego pojazdu, o tych samych parametrach technicznych wraz z wyposażeniem, co pojazd będący przedmiotem ubezpieczenia;
  - 23) **włamianie** – pokonanie zabezpieczenia pojazdu przewidzianego w jego konstrukcji lub urządzenia zabezpieczającego przed kradzieżą, w celu dostania się do wnętrza pojazdu przez osobę nie uprawnioną do korzystania lub rozporządzania tym pojazdem, bez zabrania pojazdu w celu krótkotrwałego użycia, kradzieży pojazdu, jego części lub wyposażenia;
  - 24) **wniosek** – wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia – dokument ustalający warunki zawarcia umowy ubezpieczenia, stanowiący integralną część umowy ubezpieczenia;
  - 25) **wyposażenie pojazdu** – sprzęt i urządzenia służące do utrzymania i używania pojazdu zgodnie z jego przeznaczeniem, a także bezpieczeństwu jazdy oraz zabezpieczeniu pojazdu przed kradzieżą.

ROZDZIAŁ II. PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

- § 5.1. Przedmiotem ubezpieczenia są pojazdy wraz z wyposażeniem określonym we wniosku:
- 1) zarejestrowane w Rzeczypospolitej Polskiej stosownie do przepisów ustawy Prawo o ruchu drogowym;
  - 2) niezarejestrowane lecz podlegające rejestracji w Rzeczypospolitej Polskiej stosownie do przepisów ustawy Prawo o ruchu drogowym w przypadku, gdy ubezpieczający ma stałe miejsce zamieszkania lub siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 3) zarejestrowane w innym państwie, w którym PZU S.A. prowadzi działalność ubezpieczeniową, pod warunkiem, że prawo tego państwa zezwala na wybór prawa polskiego jako właściwego dla umowy ubezpieczenia;
  - 4) zarejestrowane w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym PZU S.A. nie prowadzi działalności ubezpieczeniowej i nabyte w tym państwie, jeżeli mają być zarejestrowane w Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym okres ubezpieczenia nie może w tym przypadku przekroczyć 30 dni od dnia objęcia pojazdu w posiadanie przez jego nabywcę;
  - 5) inne pojazdy napędzane umieszczonym na nich silnikiem, zasilanym z własnego źródła energii;
  - 6) trolejbusy.
2. W porozumieniu z ubezpieczającym, ubezpieczeniem mogą być objęte pojazdy inne niż wymienione w ust. 1, z wyłączeniem pojazdów szynowych.

ROZDZIAŁ III. ZAKRES UBEZPIECZENIA

Zakres podstawowy

- § 6. Z zastrzeżeniem § 8 ubezpieczeniem mogą być objęte szkody powstałe w pojeździe bądź jego wyposażeniu polegające na:
- 1) uszkodzeniu pojazdu w związku z ruchem i postojem wskutek:
    - a) nagłego działania siły mechanicznej w chwili zetknięcia pojazdu z innym pojazdem, osobami, zwierzętami lub przedmiotami pochodzącymi z zewnątrz pojazdu,
    - b) działania osób trzecich, w tym również włamania;
  - 2) uszkodzeniu lub utracie pojazdu wskutek następujących zdarzeń losowych:
    - a) powodzi, zatopienia, uderzenia pioruna, pożaru, wybuchu, opadu atmosferycznego, huraganu, osuwania lub zapadania się ziemi,

- b) nagłego działania czynnika termicznego lub chemicznego pochodzącego z zewnątrz pojazdu;
- 3) uszkodzeniu wnętrza pojazdu przez osoby, których przewóz wymagany był potrzebą udzielenia pomocy medycznej;
- 4) kradzieży pojazdu, jego części lub wyposażenia;
- 5) uszkodzeniu pojazdu w następstwie jego zabrania w celu krótkotrwałego użycia, kradzieży pojazdu, jego części lub wyposażenia.

§ 7.1. W zakresie przyjętym w umowie ubezpieczenia ubezpieczeniem objęte są szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw Europy oraz Algierii, Iranu, Iraku, Maroka, Izraela i Tunezji, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jeżeli nie umówiono się inaczej, na terytorium Rosji, Białorusi, Ukrainy i Mołdawii ubezpieczeniem nie są objęte szkody w zakresie „AC kradzież”, bez względu na zakres zawartej umowy.

Wyłączenia odpowiedzialności

- § 8.1. Ubezpieczeniem nie są objęte szkody:
- 1) których wartość nie przekracza 500 zł, chyba że przyjęto w umowie ubezpieczenia inne wartości ograniczeń (franszyza integralna); ograniczenie to nie dotyczy szkód, o których mowa w § 6 pkt 3;
  - 2) spowodowane umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez ubezpieczonego lub inną osobę uprawnioną do korzystania z pojazdu lub rozporządzania nim lub spowodowane umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
  - 3) powstałe podczas kierowania pojazdem przez ubezpieczonego lub upoważnionego kierowcę:
    - a) w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii lub
    - b) nie posiadającego uprawnień do kierowania ubezpieczonym pojazdem, wymaganych prawem kraju zajścia wypadku ubezpieczeniowego lub
    - c) gdy kierowca zbiegł z miejsca wypadku drogowego, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała lub poniosła śmierć;
  - 4) powstałe podczas kierowania pojazdem niezarejestrowanym lub pojazdem nie posiadającym ważnego dowodu rejestracyjnego lub ważnego badania technicznego – jeżeli w odniesieniu do tego pojazdu obowiązuje wymóg rejestracji i dokonywania okresowych badań technicznych;
  - 5) spowodowane działaniami wojennymi, a także powstałe w czasie używania pojazdu w związku z obowiązkowymi świadczeniami na rzecz wojska lub innych podmiotów, a także szkody zaistniałe w pojazdach czynnie uczestniczących w akcjach protestacyjnych, blokadach dróg lub innych podobnych zdarzeniach;
  - 6) powstałe podczas używania pojazdu jako narzędzia przestępstwa przez ubezpieczonego lub inną osobę uprawnioną do korzystania z pojazdu lub rozporządzania nim;
  - 7) eksploatacyjne;
  - 8) powstałe w następstwie użytkowania pojazdu niezgodnie z jego przeznaczeniem, a także zaistniałe wskutek niewłaściwego załadowania i przewożenia ładunku lub bagażu;
  - 9) w pojeździe nie będącym własnością osoby wymienionej we wniosku jako właściciel;
  - 10) w pojeździe wprowadzonym nielegalnie na obszar celny Unii Europejskiej, tj. wówczas, gdy pojazd nie został dostarczony lub zgłoszony do miejsca kontroli celnej albo w zgłoszeniu celnym lub innym dokumencie podano nieprawdziwe dane, o ile przyczyna tak rozumianej nielegalności nie ustaje;
  - 11) powstałe wskutek kradzieży pojazdu, jego części lub wyposażenia albo zabrania pojazdu w celu krótkotrwałego użycia w przypadku gdy:
    - a) kierujący wysiadł z pojazdu, pozostawiając wewnątrz kluczyk lub sterownik służący do otwarcia lub uruchomienia pojazdu bez ich zabezpieczenia z należytą starannością przed możliwością uruchomienia pojazdu przez osobę niepowołaną lub
    - b) po opuszczeniu pojazdu i pozostawieniu go bez nadzoru kierującego lub pasażerów, pozostawiono w pojeździe lub nie dokonano zabezpieczenia z należytą starannością poza pojazdem dokumentów pojazdu (dowodu rejestracyjnego lub karty pojazdu) lub kluczyka lub sterownika, służących do otwarcia lub uruchomienia pojazdu lub do urządzenia zabezpieczającego pojazd przed kradzieżą lub
    - c) po opuszczeniu pojazdu i pozostawieniu go bez nadzoru kierującego lub pasażerów, nie dokonano zabezpieczenia pojazdu w sposób przewidziany w jego konstrukcji i nie uruchomiono wszystkich urządzeń zabezpie-

czających pojazd przed kradzieżą, określonych we wniosku, chyba że kradzieży dokonano z pomieszczenia zamkniętego w rozumieniu § 4 pkt 7 lit. c, lecz nie przeznaczonego do przechowywania pojazdów stanowiących własność różnych właścicieli;

wyłączenia odpowiedzialności o których mowa w lit. a, b i c nie mają zastosowania, jeżeli spełnienie określonych tam warunków było uniemożliwione uprzednim użyciem przymocy lub groźby natychmiastowego jej użycia;

- 12) powstałe wskutek przywłaszczenia pojazdu;
  - 13) w radioodtwarzaczu, powstałe wskutek włamania lub kradzieży w przypadku gdy po opuszczeniu pojazdu nie dokonano z należytą starannością zabezpieczenia poza pojazdem wyjmowanego odbiornika lub panela;
  - 14) powstałe w wyposażeniu pojazdu nie określonym we wniosku.
2. Jeżeli nie umówiono się inaczej, ubezpieczeniem nie są objęte również szkody, o których mowa w § 10 ust. 1 pkt 1–5.

Zmniejszenia zakresu ubezpieczenia

- § 9. Z zastrzeżeniem § 8, za odpowiednio zmniejszoną składkę umowa ubezpieczenia może być zawarta:
- 1) z zastosowaniem udziału własnego w szkodach polegających na kradzieży pojazdu z miejsca niestrzeżonego w wysokości 10% albo 20% sumy ubezpieczenia określonej w polisie;
  - 2) z zastosowaniem udziału własnego w każdej szkodzie z „AC w ruchu i postoju”, w wysokości: 5%, 10%, 15% albo 20% sumy ubezpieczenia określonej w polisie albo
  - 3) z wyłączeniem z ubezpieczenia szkód z „AC z ruchu i postoju” poniżej wartości ustalonej w umowie ubezpieczenia, tj.: 10%, 20%, 30% albo 40% sumy ubezpieczenia określonej w polisie (franszyza integralna);
  - 4) ze stosowaniem rozliczenia kosztów naprawy pojazdu według wyceny dokonanej przez PZU S.A. w oparciu o normy producenta pojazdu, tj. w wariantcie „Wycena”, o którym mowa w § 22 ust. 2.

Rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o ryzyka dodatkowe

- § 10.1. Z zastrzeżeniem § 8 ust. 1, za opłatą dodatkowej składki, w zakresie jaki przyjęto w umowie ubezpieczenia, ubezpieczeniem mogą być objęte szkody powstałe:
- 1) podczas jazd wyścigowych i konkursowych oraz treningów do tych jazd, pod warunkiem potwierdzenia zaistnienia szkody przez organizatora imprezy;
  - 2) podczas użycia pojazdu jako rekwizytu;
  - 3) podczas kierowania pojazdem przeznaczonym do nauki jazdy;
  - 4) w pojazdach wynajmowanych zarobkowo w ramach działalności gospodarczej w zakresie wynajmu pojazdów;
  - 5) w pojazdach udostępnianych jako pojazd zastępczy na zasadach innych niż wynajem pojazdów, o którym mowa w pkt 4;
  - 6) w pojazdach wykorzystywanych do zarobkowego przewozu towarów i osób;
  - 7) w pojazdach wykorzystywanych jako flota dystrybucyjna; przez pojęcie floty dystrybucyjnej należy rozumieć pojazdy, których liczba jest większa niż 5, służące do dystrybucji towarów lub wykonywania usług:
    - a) w promieniu powyżej 100 km od miejsca w którym wykonywana jest działalność gospodarcza, jeżeli działalność ta wykonywana jest w jednym miejscu albo
    - b) w każdym przypadku gdy działalność gospodarcza prowadzona jest przez przedsiębiorcę w kilku miejscach odległych od siebie powyżej 100 km.
2. Za opłatą dodatkowej składki, do wysokości dodatkowej sumy ubezpieczenia określonej we wniosku, ubezpieczeniem mogą być objęte dodatkowe koszty powstałe w związku ze szkodą objętą zakresem zawartej umowy ubezpieczenia, przy czym każda wypłata odszkodowania z tytułu dodatkowych kosztów powoduje zmniejszenie tej sumy. Przez dodatkowe koszty rozumie się:
- 1) udokumentowane koszty ponad kwotę określoną w § 25, powstałe w wyniku holowania uszkodzonego pojazdu do zakładu naprawczego, najdalej do miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczonego lub ubezpieczającego lub osoby uprawnionej do korzystania z pojazdu;
  - 2) udokumentowane koszty korzystania z pojazdu zastępczego o zbliżonych parametrach technicznych do ubezpieczonego pojazdu w uzasadnionym technologicznie okresie wykonywania naprawy pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie dłuższym jednak niż 7 dni.
3. Po spełnieniu warunków dodatkowych i za opłatą dodatkowej składki, szkody zaistniałe na terytorium Rosji, Białorusi, Ukrainy i Mołdawii mogą być objęte ubezpieczeniem w zakresie „AC kradzież”.

4. Za opłatą dodatkowej składki umowa ubezpieczenia może być zawarta bez pomniejszania sumy ubezpieczenia o każde wypłacone odszkodowanie, którego wysokość nie przekracza 40% sumy ubezpieczenia.

ROZDZIAŁ IV. UMOWA UBEZPIECZENIA

Zawarcie umowy

- § 11.1. Zawarcie umowy ubezpieczenia następuje na pisemny wniosek ubezpieczającego, po uprzedniej identyfikacji pojazdu wraz z wyposażeniem i dokonaniu przez PZU S.A. indywidualnej oceny ryzyka.
2. Umowa ubezpieczenia zawierana jest w formie pisemnej na podstawie danych zgłaszanych przez ubezpieczającego we wniosku. PZU S.A. może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od udokumentowania tych danych.
- § 12.1. Umowa ubezpieczenia może być zawarta w pełnym lub ograniczonym zakresie z zastosowaniem następujących warunków ustalenia odszkodowania, chyba że w umowie ubezpieczenia określono inaczej:
- 1) bez stosowania udziału własnego w szkodzie, z zastrzeżeniem postanowień § 22 ust. 5 i 6;
  - 2) z przyjęciem wariantu ubezpieczenia „Warsztat”, o którym mowa w § 22 ust. 3.
2. Umowa ubezpieczenia w pełnym zakresie obejmuje ubezpieczeniem szkody powstałe w wyniku wszystkich zdarzeń, o których mowa w § 6.
3. Umowa ubezpieczenia w ograniczonym zakresie obejmuje ubezpieczeniem szkody powstałe w wyniku niektórych zdarzeń, o których mowa w § 6 i określonych w umowie ubezpieczenia, tj. w zakresie „AC kradzież” lub „AC z ruchu i postoju”, przy czym szkody, o których mowa w § 6 pkt 3 objęte są ochroną ubezpieczeniową bez względu na zakres ubezpieczenia.
4. Umowa ubezpieczenia w pełnym lub ograniczonym zakresie może być zawarta z zastosowaniem zmniejszonego zakresu ubezpieczenia, o którym mowa w § 9 lub rozszerzeniem zakresu ubezpieczenia o ryzyka dodatkowe określone w § 10.
5. PZU S.A. może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia w zakresie „AC kradzież” od:
- 1) zainstalowania w pojeździe określonego, dodatkowego zabezpieczenia pojazdu lub jego wyposażenia przed kradzieżą;
  - 2) zastosowania w umowie udziału własnego w szkodzie w wysokości 10 % odszkodowania, jeżeli pojazd nie spełnia wymagań w zakresie zabezpieczeń dodatkowych, o których mowa w pkt 1;
  - 3) zastosowania w umowie udziału własnego w szkodach polegających na kradzieży pojazdu (bez względu na okoliczności kradzieży) w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia, zależnej od liczby kradzieży pojazdu w okresie 3 lat poprzedzających okres ubezpieczenia, według następujących zasad:
    - a) dla klienta indywidualnego oraz dla małego i średniego przedsiębiorcy, gdy są oni posiadaczami, wykorzystywanych do działalności gospodarczej i ubezpieczonych w zakresie AC pięciu lub mniej niż pięciu pojazdów:
      - po pierwszej kradzieży pojazdu – udział własny w wysokości 10% odszkodowania,
      - po dwóch kradzieżach pojazdu – udział własny w wysokości 20% odszkodowania,
      - po trzech kradzieżach pojazdu i więcej warunki ubezpieczenia ustalane są indywidualnie po dokonaniu oceny ryzyka,
      - jeżeli w kolejnym okresie poprzedzającym zawarcie umowy ubezpieczenia nie było kradzieży pojazdu, to udział własny zmniejszany jest o 10% za każdy bezszkodowy, pełny dwunastomiesięczny okres ubezpieczenia – maksymalnie do wyłączenia udziału własnego w szkodzie,
    - b) dla małego i średniego przedsiębiorcy gdy liczba pojazdów wykorzystywanych do działalności gospodarczej i ubezpieczonych w zakresie AC jest większa niż pięć:
      - po dwóch kradzieżach pojazdu – udział własny w wysokości 10% odszkodowania,
      - po trzech kradzieżach pojazdu – udział własny w wysokości 20% odszkodowania,
      - po czterech kradzieżach pojazdu i więcej warunki ubezpieczenia ustalane są indywidualnie po dokonaniu oceny ryzyka,
      - jeżeli w kolejnym okresie poprzedzającym zawarcie umowy ubezpieczenia nie było kradzieży pojazdu, to udział własny zmniejszany jest o 10% za każdy bezszkodowy,

pełny dwunastomiesięczny okres ubezpieczenia – maksymalnie do wyłączenia udziału własnego w szkodzie .

6. W umowie ubezpieczenia stosuje się udział własny w szkodzie w wysokości 10% odszkodowania w zakresie „AC kradzież” i „AC z ruchu i postoju”, jeżeli:
    - 1) okres eksploatacji pojazdu wynosi powyżej 9 lat oraz
    - 2) w okresie 6 miesięcy poprzedzających zawarcie umowy ubezpieczenia obecny posiadacz pojazdu nie ubezpieczał w zakresie autocasco tego pojazdu w żadnym zakładzie ubezpieczeń i nie posiadał ubezpieczenia innego pojazdu w zakresie autocasco w PZU S.A.
- § 13.1. Określona w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia odpowiada wartości pojazdu z uwzględnieniem podatku VAT, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeżeli ubezpieczonemu przysługuje prawo do odliczenia w całości albo w części podatku VAT naliczonego przy nabyciu tego pojazdu, suma ubezpieczenia w każdym okresie ubezpieczenia określana jest w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu pomniejszonej o kwotę stanowiącą iloczyn wartości pojazdu i stawki procentowej zastosowanej do obliczenia kwoty podatku podlegającej odliczeniu, jednak nie więcej niż o kwotę podatku podlegającą odliczeniu. Na wniosek właściciela pojazdu suma ubezpieczenia może być określona w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu z uwzględnieniem podatku VAT, jednakże w takim przypadku dla ustalenia wysokości odszkodowania mają również zastosowanie postanowienia § 21 ust. 8.
  3. Jeżeli nie umówiono się inaczej, suma ubezpieczenia ulega w czasie trwania ubezpieczenia pomniejszeniu o każde wypłacone odszkodowanie, z wyjątkiem odszkodowań za szkody, o których mowa w § 6 pkt 3.
  4. Zwiększenie bądź uzupełnienie sumy ubezpieczenia lub zmiana zakresu odpowiedzialności w czasie trwania umowy ubezpieczenia następuje poprzez zawarcie umowy dodatkowej. Zmiana wyposażenia pojazdu wymaga zgłoszenia do ubezpieczenia, pod rygorem odmowy wypłaty odszkodowania za to wyposażenie w razie powstania szkody.
- § 14.1. Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU S.A. potwierdza dokumentem ubezpieczenia (polisą).
2. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy. Umowa ubezpieczenia na okres krótszy (ubezpieczenie krótkoterminowe) może być zawarta jeżeli dotyczy pełnego zakresu lub zakresu ograniczonego „AC z ruchu i postoju”.
  3. W przypadku gdy przedmiotem ubezpieczenia jest pojazd nabywany w systemie kredytowym, dopuszcza się możliwość zawierania umów wieloletnich (ubezpieczenie długoterminowe), na zasadach określanych w porozumieniu pomiędzy PZU S.A. a podmiotem kredytującym zakup pojazdu (np. bank, firma leasingowa). W ubezpieczeniu długoterminowym dopuszcza się możliwość opłacenia składki za cały wieloletni okres ubezpieczenia.
  4. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU S.A. wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU S.A. zapytywał w formularzu oferty (wniosku) albo przed zawarciem umowy w innych piśmach. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU S.A. umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
  5. W czasie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU S.A. o zmianie okoliczności, o których mowa w ust. 4, niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
  6. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 4 i 5 spoczywają zarówno na ubezpieczającym, jak i na ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
  7. PZU S.A. nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 4–6 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 4–6 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
  8. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie tych praw na dotychczasowego posiadacza pojazdu jako korzystającego w ramach umowy leasingu lub najemcę lub kredytobiorcę, któremu bank oddał przewłaszczony pojazd do używania nie wymaga zgody PZU S.A.

9. Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia na osoby inne niż wskazane w ust. 8 wymaga zgody PZU S.A.
10. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia, na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą PZU S.A. umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
11. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
12. Postanowień ust 8–11 nie stosuje się przy przenoszeniu wierzitelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajęcia przewidzianego w umowie wypadku.
13. W przypadku, o którym mowa w § 5 ust.1 pkt 4 umowa ubezpieczenia może być zawarta na okres 12 miesięcy, pod warunkiem rozwiązującym niedokonania rejestracji pojazdu w Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w terminie 30 dni od dnia objęcia pojazdu w posiadanie. W przypadku niedokonania rejestracji pojazdu w Rzeczypospolitej Polskiej w wyżej wymienionym terminie umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu z upływem tego terminu.

Początek i koniec odpowiedzialności

- § 15. Jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność PZU S.A. rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zaplaceniu składki lub jej pierwszej raty.
- § 16. Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:
- 1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w polisie;
  - 2) z dniem wypłaty odszkodowania za szkodę polegającą na całkowitym zniszczeniu lub utracie pojazdu;
  - 3) z dniem wyczerpania sumy ubezpieczenia określonej w polisie wskutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań;
  - 4) z dniem doręczenia ubezpieczającemu oświadczenia PZU S.A. o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU S.A. ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
  - 5) z upływem 7 dni od dnia otrzymania przez ubezpieczającego wezwania do zapłaty kolejnej raty składki wysłanego po upływie jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania spowoduje ustanie odpowiedzialności;
  - 6) z dniem doręczenia oświadczenia drugiej stronie o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, o którym mowa w § 18 ust. 9;
  - 7) z chwilą przeniesienia własności pojazdu, jeżeli nie dokonano przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę pojazdu;
  - 8) z upływem 30 dni od dnia objęcia pojazdu w posiadanie i niedokonania rejestracji pojazdu w Rzeczypospolitej Polskiej w wyżej wymienionym terminie w przypadku umowy, o której mowa w § 14 ust.13;
  - 9) z dniem odstąpienia od umowy ubezpieczenia;
  - 10) z dniem udokumentowania nieobjętej ubezpieczeniem szkody polegającej na trwałej i zupełnej utracie pojazdu.
- § 17. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy ubezpieczający jest przedsiębiorcą, w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku opłacenia składki za okres, w jakim PZU S.A. udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

ROZDZIAŁ V. SKŁADKA

- § 18.1. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU S.A.
2. Składkę ustala się według taryfy właściwej dla pierwszego dnia okresu ubezpieczenia. Przy zawieraniu umowy dodatkowej stosuje się tę samą taryfę.
  3. Zapłata składki następuje przy zawieraniu umowy ubezpieczenia, chyba że w umowie ubezpieczenia określono inny termin opłacenia składki.
  4. Zapłata składki następuje w formie gotówkowej albo – w porozumieniu z PZU S.A. – w formie bezgotówkowej.

5. Jeżeli zapłata składki albo raty składki dokonywana jest w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego, za datę zapłaty składki uważa się dzień uznania rachunku PZU S.A. pełną, wymagalną kwotą określoną w polisie.
6. Dopuszcza się możliwość ratalnej opłaty składki rocznej. Terminy i wysokość opłat kolejnych rat składki określa się w polisie.
7. Składkę ustala się w zależności od sumy ubezpieczenia, rodzaju, marki, typu i modelu pojazdu, strefy regionalnej, zakresu i okresu ubezpieczenia oraz od obniżek i podwyżek, o których mowa w § 19.
8. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, jeżeli odszkodowanie lub suma tego odszkodowania i odszkodowań dotąd wypłaconych przekracza dwukrotnie kwotę składki pozostałej do zapłacenia lub powoduje wyczerpanie sumy ubezpieczenia, raty składki, których termin płatności przypada po dniu wypłaty odszkodowania, stają się natychmiast wymagalne i płatne w dniu wypłaty odszkodowania.
9. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.
10. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony podał do wiadomości PZU S.A. nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość składki, ubezpieczający zobowiązany jest do dopłaty składki wynikającej z różnicy pomiędzy składką, jaka należałaby się PZU S.A. gdyby podano dane prawdziwe a składką przyjętą w umowie ubezpieczenia. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego rozszczenie PZU S.A. o dopłatę różnicy składki staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty odszkodowania.

Obniżki i podwyżki składki

- § 19.1. Określony w tabeli bonus-malus oraz w ust. 2–8 system zniżek i zwyżek składki (system bonus-malus) zależny od przebiegu ubezpieczenia ubezpieczonego, stosuje się w zakresie „AC z ruchu i postoju” w umowach ubezpieczenia zawieranych na rzecz klientów indywidualnych i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, o których mowa w § 4 pkt 6 lit. c, z zastrzeżeniem postanowień ust. 9–12. Wynikająca z zastosowania systemu bonus – malus wysokość zniżki lub zwyżki składki ustala się na pierwszy dzień okresu ubezpieczenia. Po 12 miesiącach bezszkodowego przebiegu ubezpieczenia następuje przemieszczenie o jedną klasę bonus-malus w dół tabeli. Po każdej szkodzie, za którą wypłacono odszkodowanie następuje przemieszczenie o dwie klasy bonus-malus w górę tabeli, najwyżej do klasy 1B.

Tabela bonus-malus

klasa bonus-malus	% składki	Stawka/okres bezszkodowego przebiegu ubezpieczenia	przemieszczenie w klasach bonus-malus po każdej szkodzie, za którą wypłacono odszkodowanie
1B	200	IV stawka zastrzona	1B
1A	150	III stawka zastrzona	1B
1	130	II stawka zastrzona	1B
2	115	I stawka zastrzona	1A
3	100	stawka podstawowa	1
4	90	1 rok	2
5	80	2 lata	3
6	80	3 lata	4
7	70	4 lata	5
8	60	5 lat	6
9	50	6 lat	7
10	50	7 lat	8
11	40	8 lat	9

2. W przypadku gdy umowę ubezpieczenia na rzecz właściciela pojazdu nie będącego osobą fizyczną zawiera ubezpieczający będący zarazem posiadaczem pojazdu jako korzystający w ramach umowy leasingu lub najemca lub kredytobiorca, któremu bank oddał przewłaszczony pojazd do użytkowania – na wniosek ubezpieczającego PZU S.A. stosuje zniżki i zwyżki składki, o których mowa w ust. 1 zależnie od jego przebiegu ubezpieczenia.
3. Właściciel pojazdu legitymujący się krótszym niż 8-letni okres bezszkodowego przebiegu ubezpieczenia zachowuje uprawnienie do obniżki składki, jeżeli okres przerwy w ubezpieczeniu pojazdu nie jest dłuższy niż 5 lat, z tym że okres przerwy w ubez-

pieczeniu powyżej 12 miesięcy powoduje zmniejszenie uprawnień określonych w ust. 1 poprzez przemieszczenie o jedną klasę bonus-malus za każdy pełny okres 12 miesięcy przerwy w ubezpieczeniu – maksymalnie do stawki podstawowej.

4. Właściciel pojazdu legitymujący się co najmniej 8-letnim okresem bezszkodowego przebiegu ubezpieczenia i 60%-ową obniżką składki z tego tytułu, zachowuje nabyte uprawnienia do obniżki składki, jeżeli okres przerwy w ubezpieczeniu pojazdu nie jest dłuższy niż 5 lat.
5. PZU S.A. przy ustalaniu składki może uwzględnić faktyczny dotychczasowy przebieg ubezpieczenia w innym zakładzie ubezpieczeń w przypadku jego udokumentowania i złożenia przez ubezpieczającego stosownego oświadczenia we wniosku.
6. System zniżek i zwyżek składki, określony w ust.1, stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych na okresy nie krótsze niż 12 miesięcy oraz zawieranych do nich umów dodatkowych.
7. Uprawnienia do zniżki lub zwyżki składki, określonej w ust.1, przysługują w ubezpieczeniu wszystkich posiadanych pojazdów ubezpieczonych w PZU S.A. Zasada ta ma zastosowanie odpowiednio przy utracie uprawnień do obniżki składki oraz do składek zaostrożonych, w tym znaczeniu, że utrata uprawnień do obniżki składki lub zaostrożenie składki w odniesieniu do jednego pojazdu, skutkuje utratą uprawnień do obniżki składki lub zaostrożeniem składki w ubezpieczeniu wszystkich pozostałych, posiadanych pojazdów.
8. Przy nabywaniu uprawnień do zniżek, określonych w ust. 1, przy ubezpieczeniu pojazdu, o którym mowa w § 5 ust. 1 nie uwzględnia się przebiegu ubezpieczenia pojazdu, o którym mowa w § 5 ust. 2.
9. W umowach ubezpieczenia zawieranych z małymi i średnimi przedsiębiorcami stosuje się zasady zniżek i zwyżek składki zależnie od przebiegu ubezpieczenia w zakresie „AC z ruchu i postoju”, określone w ust. 10–13.
10. Jeżeli liczba pojazdów należących do posiadacza pojazdu będącego osobą fizyczną określonego w § 4 pkt 6 lit. c, ubezpieczanych w zakresie AC, wynosi:
  - 1) nie więcej niż 2 – posiadacz pojazdu korzysta z systemu bonus-malus, o którym mowa w ust. 1–8;
  - 2) od 3 do 5 – posiadacz pojazdu ma możliwość wyboru:
    - a) korzystania z systemu bonus-malus, o którym mowa w ust. 1–8 albo
    - b) korzystania ze zniżek lub zwyżek określonych w ust. 13 (system WIS);
  - 3) więcej niż 5 a mniej niż 20 korzysta ze zniżek lub zwyżek określonych w ust. 13 (system WIS).
11. Jeżeli posiadacz pojazdu, będący osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą ubezpiecza pojazdy nie wykorzystywane do działalności gospodarczej, klasa bonus-malus na te pojazdy ustalana jest oddzielnie od klasy bonus-malus, o której mowa w ust. 12.
12. W przypadkach określonych w ust. 10 pkt 1 i pkt 2 lit. a określa się jedną klasę bonus-malus na wszystkie ubezpieczane w PZU S.A. pojazdy wykorzystywane do działalności gospodarczej.
13. W odniesieniu do posiadaczy pojazdów, o których mowa w § 4 pkt 6 lit. a i lit b oraz w ust. 10 pkt 2 lit. b i pkt 3 ma zastosowanie poniższa tabela zniżek lub zwyżek składki (system WIS).

klasa WIS	Wskaźnik intensywności szkód (WIS) w %	Zniżka lub zwyżka składki w %
1	0	-50
2	powyżej 0 do 5 włącznie	-40
3	powyżej 5 do 10 włącznie	-30
4	powyżej 10 do 15 włącznie	-20
5	powyżej 15 do 30 włącznie	-10
6	powyżej 30 do 50 włącznie	0
7	powyżej 50 do 60 włącznie	+10
8	powyżej 60 do 80 włącznie	+20
9	powyżej 80 do 100 włącznie	+30
10	powyżej 100 do 150 włącznie	+50
11	powyżej 150	+100

W odniesieniu do posiadaczy pojazdów, w stosunku do których PZU S.A. nie ma informacji o przebiegu ubezpieczenia ma zastosowanie klasa 7.

Wskaźnik intensywności szkód WIS oblicza się według następującego wzoru:

$$\text{Wskaźnik intensywności szkód (WIS)\%} = \frac{\text{Liczba szkód wypłaconych z tytułu „AC z ruchu i postoiu” z ostatnich 24 m-cy}}{\text{Liczba pojazdów ubezpieczonych w zakresie AC wykorzystywanych do działalności gospodarczej z dnia zawarcia umowy}} \times 100\%$$

14. W umowach ubezpieczenia niezależnie od uregulowań, o których mowa w ust. 1–13 stosuje się następujące kryteria obniżek i podwyżek składki:

- 1) obniżki składki zależą od: zawarcia z PZU S.A. innej umowy ubezpieczenia, kontynuacji ubezpieczenia AC w PZU S.A., okresu eksploatacji pojazdu, przebiegu pojazdu, posiadania dziecka w wieku do 16 lat, sposobu opłaty składki, zamontowania urządzenia zabezpieczającego pojazd przed kradzieżą o wyższym poziomie ochrony;
- 2) podwyżki składki zależą od: okresu eksploatacji pojazdu, okresu posiadania prawa jazdy, pojemności silnika, wieku właściciela pojazdu lub jego posiadacza, sposobu opłaty składki, zawarcia umowy leasingu pojazdu; dla celów ustalenia wysokości składki, wiek osoby oblicza się jako różnicę lat pomiędzy rokiem kalendarzowym, na który przypada pierwszy dzień okresu ubezpieczenia i rokiem urodzenia tej osoby.

Zwrot składki

§ 20.1. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej. Zwrot składki nie przysługuje, gdy wygaśnięcie ochrony ubezpieczeniowej jest następstwem jej wykorzystania w związku z wyczerpaniem sumy ubezpieczenia wskutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań.

2. Niewykorzystany okres ochrony ubezpieczeniowej liczony jest od następnego dnia po wygaśnięciu tej ochrony.
3. Składkę podlegającą zwrotowi ustala się proporcjonalnie do niewykorzystanego okresu ochrony ubezpieczeniowej oraz niewykorzystanej sumy ubezpieczenia.
4. PZU S.A. dokonuje zwrotu składki po uzyskaniu informacji o okolicznościach stanowiących podstawę wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej.

ROZDZIAŁ VI. USTALENIE I WYPŁATA ODSZKODOWANIA

Zasady ogólne

§ 21.1. W razie powstania szkody PZU S.A. ustala odszkodowanie zgodnie z zawartą umową ubezpieczenia.

2. Odszkodowanie nie może być wyższe niż suma ubezpieczenia.
3. Jeżeli kierujący ubezpieczonym pojazdem w chwili zdarzenia przekroczył dopuszczalną prędkość o co najmniej 30 km/godz stosuje się udział własny w szkodzie w wysokości 25% odszkodowania.
4. Jeżeli w umowie ubezpieczenia zastosowano udział własny w szkodzie, to odszkodowanie pomniejszane jest zgodnie z warunkami umowy ubezpieczenia.
5. W razie kradzieży pojazdu, PZU S.A. określa odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania, z uwzględnieniem warunków umowy ubezpieczenia.
6. W razie uszkodzenia pojazdu uwzględniane są koszty naprawy uszkodzeń pojazdu wyłącznie w zakresie określonym w kalkulacji kosztów naprawy lub protokole szkody, sporządzonych przez PZU S.A. lub wykonanych na jego zlecenie.
7. W razie powstania szkody całkowitej:
  - 1) odszkodowanie ustala się w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania pomniejszonej o wartość pozostałości;
  - 2) wartość pozostałości – powinna odpowiadać ich wartości rynkowej, o ile nie zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. 8 – ustala się indywidualnie w zależności od rozmiaru uszkodzeń i stopnia zużycia eksploatacyjnego pojazdu lub jego części (zespołów), w odniesieniu do tej samej wartości pojazdu jaką przyjęto do wyliczenia szkody całkowitej;
  - 3) koszt naprawy pojazdu stanowiący podstawę do określenia szkody całkowitej, nie będący podstawą do wypłaty odszkodowania, ustala się na podstawie wyceny sporządzonej przez PZU S.A. według zasad zawartych w systemie Audatex lub Eurotax z uwzględnieniem podatku VAT, tzn. według:
    - a) maksymalnych cen części zamiennych i materiałów zawartych w w/w systemach,
    - b) norm czasowych operacji naprawczych określonych przez producenta pojazdu,
    - c) stawki za 1 roboczogodzinę ustalonej przez PZU S.A. w oparciu o maksymalne ceny usług na terenie działalności jednostki organizacyjnej PZU S.A. likwidującej szkodę;

8. Jeżeli ubezpieczonemu przysługuje prawo do odliczenia w całości albo w części podatku VAT naliczonego przy nabyciu pojazdu, odszkodowanie ustalane jest:

- 1) w razie kradzieży pojazdu – według zasad określonych w ust. 5, z pomniejszeniem wartości pojazdu o kwotę stanowiącą iloczyn wartości pojazdu i stawki procentowej zastosowanej do obliczenia kwoty podatku VAT podlegającej odliczeniu, jednak nie więcej niż o kwotę tego podatku podlegającą odliczeniu;
- 2) w razie powstania szkody całkowitej – według zasad określonych w ust. 7 z pomniejszeniem wartości pojazdu i wartości pozostałości o kwotę stanowiącą iloczyn wartości pojazdu i stawki procentowej zastosowanej do obliczenia kwoty podatku VAT podlegającej odliczeniu, jednak nie więcej niż kwota tego podatku podlegająca odliczeniu.

9. Na wniosek ubezpieczonego PZU S.A. może udzielić pomocy w zagospodarowaniu pozostałości pojazdu na podstawie odrębnie określonych na piśmie warunków zaakceptowanych przez obie strony umowy. W takim przypadku PZU S.A. określa odszkodowanie w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania, z uwzględnieniem indywidualnie ustalonych warunków umowy dotyczącej zagospodarowania pozostałości.

§ 22.1. Wycena kosztów naprawy pojazdu dokonywana jest z uwzględnieniem cen usług i części zamiennych stosowanych w Rzeczypospolitej Polskiej w dniu ustalenia odszkodowania.

2. Jeżeli w umowie ubezpieczenia przyjęto wariant „Wycena” ustalenie odszkodowania następuje na podstawie wyceny sporządzonej przez PZU S.A. według zasad zawartych w systemie Audatex lub Eurotax bez podatku VAT, z zastosowaniem:
  - 1) norm czasowych operacji naprawczych określonych przez producenta pojazdu;
  - 2) stawki za 1 roboczogodzinę ustalonej przez PZU S.A. w oparciu o średnie ceny usług na terenie działalności jednostki organizacyjnej PZU S.A. likwidującej szkodę;
  - 3) cen części zamiennych i materiałów zawartych w w/w systemach;
  - 4) cen części zamiennych (zespołów) zakwalifikowanych do wymiany, pochodzących z baz producentów i oficjalnych importerów pojazdów, które pomniejsza się w zależności od okresu eksploatacji pojazdu według poniższych wskaźników procentowych:

Okres eksploatacji pojazdu	Procent pomniejszenia
do 3 lat	15%
powyżej 3 do 5 lat	25%
powyżej 5 do 8 lat	35%
powyżej 8 lat	50%

3. Jeżeli w umowie ubezpieczenia przyjęto wariant „Warsztat”:
  - 1) ustalenie odszkodowania następuje na podstawie uprzednio uzgodnionych z PZU S.A. kosztów i sposobu naprawy przez warsztat wykonujący naprawę, w oparciu o normy czasowe producenta pojazdu oraz ceny części i materiałów zawarte w systemie Audatex lub Eurotax;
  - 2) na wniosek ubezpieczonego ustalenie odszkodowania może być dokonane według zasad określonych w ust. 2 („Wycena”);
  - 3) w razie gdy całkowite koszty naprawy przekraczają wartość ustaloną według zasad określonych w ust. 2 („Wycena”), odszkodowanie może być ustalone na podstawie komplety oryginałów rachunków lub faktur VAT dotyczących robocizny, części zamiennych i materiałów (w tym lakierniczych), pod warunkiem złożenia ich do akt szkodowych PZU S.A.;
  - 4) w razie dokumentowania naprawy pojazdu rachunkami bez uprzedniego uzgodnienia z PZU S.A., o którym mowa w pkt 1, ustalenie odszkodowania następuje na podstawie tych rachunków, ale zweryfikowanych przez PZU S.A. do poziomu średnich cen usług naprawczych stosowanych na danym terenie oraz cen części zamiennych i materiałów (w tym lakierniczych) maksymalnie do wartości zawartych w systemie Audatex lub Eurotax;

- 5) odszkodowanie z tytułu kosztów naprawy ustala się bez uwzględnienia podatku VAT, gdy suma ubezpieczenia była określona w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu pomniejszonej o podatek VAT w całości albo w części.
4. Przy ustaleniu odszkodowania za szkody powstałe w ogumieniu uwzględnia się indywidualnie stopień jego zużycia eksploatacyjnego.
5. W szkodach polegających na kradzieży części lub wyposażenia pojazdu, o których mowa w § 6 pkt 4 i 5, stosuje się udział własny w szkodzie w wysokości: 20% odszkodowania przy drugiej szkodzie w tym samym pojeździe w okresie ostatnich 12 miesięcy, a przy trzeciej i kolejnej szkodzie – 50% odszkodowania. Okres ten liczony jest od dnia powstania pierwszej szkody do dnia powstania każdej następnej szkody.
6. Jeżeli nie umówiono się inaczej, to w zależności od wieku osoby fizycznej będącej ubezpieczonym lub posiadaczem pojazdu lub osobą uprawnioną do korzystania z pojazdu, stosuje się udział własny w szkodzie według następujących zasad:
  - 1) w przypadku gdy ubezpieczony i posiadacz pojazdu są w wieku powyżej 25 lat, a osoba uprawniona do korzystania z pojazdu poniżej 26 lat – udział własny w szkodzie z „AC z ruchu i postoju” wynosi 10% odszkodowania;
  - 2) w przypadku gdy ubezpieczony lub posiadacz pojazdu są w wieku:
    - a) poniżej 23 lat – udział własny w każdej szkodzie (z zakresów „AC z ruchu i postoju” i „AC Kradzież” wynosi 25% odszkodowania,
    - b) poniżej 26 lat i nie mniej niż 23 lata – udział własny w każdej szkodzie (z zakresów „AC z ruchu i postoju” i „AC Kradzież” wynosi 15% odszkodowania;
  - 3) w przypadku gdy ubezpieczony lub posiadacz pojazdu jest w wieku poniżej 23 lat, a w okresie dwunastu miesięcy, poprzedzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (liczonym do dnia poprzedzającego pierwszy dzień okresu ubezpieczenia) nie miał szkody, za którą wypłacono odszkodowanie – udział własny w każdej szkodzie wynosi 15% odszkodowania;
  - 4) wiek osoby oblicza się jako różnicę lat pomiędzy rokiem kalendarzowym, na który przypada pierwszy dzień okresu ubezpieczenia i rokiem urodzenia tej osoby;
7. W umowach ubezpieczenia zawieranych z małymi i średnimi przedsiębiorcami nie mają zastosowania regulacje określone w ust. 5 i 6.

Szkody powstałe za granicą

- § 23.1. Jeżeli uszkodzony za granicą pojazd wymaga naprawy w zakresie niezbędnym do kontynuowania bezpiecznej jazdy (naprawa prowizoryczna), naprawa na koszt PZU S.A. jest dokonywana na zlecenie ustalonego przez PZU S.A. przedstawiciela.
2. Zlecenie, o którym mowa w ust. 1, nie jest wymagane, jeżeli koszt naprawy pojazdu w dacie jej wykonania nie przekracza kwoty 1200 euro lub jej równowartości w walutach obcych.
3. Jeżeli koszty naprawy prowizorycznej zostały poniesione bezpośrednio przez poszkodowanego, zwrot tych kosztów następuje w Polsce na podstawie imiennych oryginałów rachunków.
4. Jeżeli przeprowadzona za granicą naprawa przekracza zakres niezbędny do kontynuowania bezpiecznej jazdy lub wykracza poza upoważnienie udzielone przez PZU S.A. lub jego przedstawiciela, odszkodowanie w tej części jest ustalone i wypłacone według cen obowiązujących w Polsce chyba, że faktycznie poniesione koszty są niższe.
5. W razie konieczności holowania pojazdu uszkodzonego za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, koszty holowania lub transportu PZU S.A. zwraca według zasad określonych w § 25. Holowanie pojazdu wymaga uzgodnienia z PZU S.A. lub jego przedstawicielem.
- § 24.1. Odszkodowanie płatne jest w złotych polskich.
  2. Jeżeli w związku ze szkodą powstałą za granicą Rzeczypospolitej Polskiej zostały poniesione wydatki w walucie obcej, odszkodowanie określane jest w złotych według średniego kursu walut NBP z daty ustalenia odszkodowania.
- Koszty dodatkowe**
- § 25.1. PZU S.A. zwraca w granicach sumy ubezpieczenia uzasadnione okolicznościami danego zdarzenia koszty:
  - 1) zabezpieczenia uszkodzonego pojazdu w okresie nie dłuższym niż do trzech dni po dokonaniu oględzin i sporządzeniu powypadkowej kalkulacji kosztów naprawy pojazdu lub protokołu szkody;
  - 2) holowania lub transportu uszkodzonego pojazdu z miejsca zdarzenia do zakładu naprawczego, najdalej do miejsca zamieszkania ubezpieczonego lub osoby uprawnionej do korzystania z pojazdu pod warunkiem, że koszty te nie mogły być pokryte z innego ubezpieczenia w całości lub w części; jeżeli koszty te zostały pokryte w części, PZU S.A. zwraca pozostałe koszty, z zastrzeżeniem ust. 2;
  - 3) dodatkowego badania technicznego, o którym mowa § 30 pkt 6.
2. Kwota zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 nie może przekroczyć 10% sumy ubezpieczenia określonej w polisie, chyba że w umowie ubezpieczenia przyjęto wyższe koszty holowania.
3. PZU S.A. zobowiązany jest ponadto, zwrócić w granicach sumy ubezpieczenia koszty wynikłe z zastosowania, w razie zajścia wypadku, środków podjętych w celu ratowania ubezpieczonego pojazdu oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.

Wypłata odszkodowania i obowiązki informacyjne PZU S.A.

- § 26. Odszkodowanie wypłacane jest właścicielowi pojazdu. Za szkodę powstałą w pojeździe należącym do spadku odszkodowanie wypłaca się spadkobiercom (odpowiednio następcom prawnym).
- § 27.1. W razie kradzieży pojazdu:
  - 1) ubezpieczony, ubezpieczający lub osoba uprawniona do korzystania lub rozporządzania tym pojazdem zobowiązana jest do przekazania PZU S.A. dowodu rejestracyjnego i karty pojazdu (o ile była ona wydana na ten pojazd) oraz wszystkich kluczyków i sterowników służących do otwarcia lub uruchomienia pojazdu oraz od urządzeń zabezpieczających pojazd przed kradzieżą, określonych we wniosku, w celu ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. w okolicznościach, o których mowa § 8 ust. 1 pkt 11;
  - 2) PZU S.A. może uzależnić wypłatę odszkodowania od przeniesienia na jego rzecz własności pojazdu po jego wyrejestrowaniu.
2. Jeżeli skradziony pojazd został odzyskany po dokonaniu przez PZU S.A. wypłaty odszkodowania, PZU S.A. może ponownie przenieść własność na ubezpieczonego na warunkach uzgodnionych wzajemnie. Jeżeli własność pojazdu nie została przeniesiona na PZU S.A. wypłacone odszkodowanie podlega zwrotowi w całości, o ile pojazd nie został uszkodzony albo w odpowiedniej części gdy nastąpiło uszkodzenie pojazdu, za które PZU S.A. jest zobowiązane do wypłaty odszkodowania.
3. W razie kradzieży radioodtwarzacza z wyjmowanym panelem wypłata odszkodowania uzależniona jest od przekazania PZU S.A. tego panela.
- § 28.1. PZU S.A. wypłaca odszkodowanie w terminie trzydziestu dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
  2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania PZU S.A. wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
  3. PZU S.A. jest zobowiązany:
    - 1) po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym ubezpieczonego lub ubezpieczającego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który ta osoba wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania;
    - 2) jeżeli w terminach określonych w ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do zawiadomienia pisemnie osoby zgłaszającej roszczenie o przyczynach niemożności zaspokojenia jej roszczeń w całości lub części, a także do wypłacenia bezspornej części odszkodowania;
    - 3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie osobę występującą z tym roszczeniem, w terminach określonych w ust. 1 i 2, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą

całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;

- 4) do udostępniania osobom, o których mowa w pkt. 1, informacji i dokumentów, gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. lub wysokości odszkodowania; osoby mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU S.A. udostępnionych informacji, a także sporządzania na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzania ich zgodności z oryginałem przez PZU S.A.;
- 5) na żądanie ubezpieczonego lub ubezpieczającego, do udostępniania posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem lub zdarzeniem będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. oraz ustalenia okoliczności wypadków i zdarzeń losowych, jak również wysokości odszkodowania.

Roszczenia zwrotne

- § 29.1. Z dniem wypłaty przez PZU S.A. odszkodowania roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU S.A. do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU S.A. pokrył tylko część szkody, ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU S.A.
2. Nie przechodzą na PZU S.A. roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi pozostaje on we wspólnym gospodarstwie domowym.
  3. Jeżeli ubezpieczony zrzekł się roszczenia o odszkodowanie do sprawy szkody lub je ograniczył, PZU S.A. może odmówić odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłacie przez PZU S.A. odszkodowania, wówczas PZU S.A. przysługuje prawo dochodzenia zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

ROZDZIAŁ VII. POSTĘPOWANIE W RAZIE SZKODY

- § 30. W razie powstania szkody polegającej na uszkodzeniu pojazdu ubezpieczony, ubezpieczający lub osoba uprawniona do korzystania lub rozporządzania tym pojazdem zobowiązani są:
- 1) użyć dostępnych środków w celu ratowania ubezpieczonego pojazdu oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów;
  - 2) nie dokonywać w uszkodzonym pojeździe żadnych zmian, jeżeli nie są one uzasadnione koniecznością kontynuowania dalszej bezpiecznej jazdy i nie podejmować naprawy bez uprzedniego przeprowadzenia oględzin pojazdu przez PZU S.A. lub jego przedstawiciela, chyba że PZU S.A. lub jego przedstawiciel nie przeprowadził ich w ciągu siedmiu dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie, a czternastu dni jeżeli niezbędne było powołanie biegłych (rzeczoznawców);
  - 3) powiadomić PZU S.A. o szkodzie powstałej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu siedmiu dni od daty wypadku ubezpieczeniowego;
  - 4) powiadomić PZU S.A. o szkodzie powstałej za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, nie później niż w ciągu siedmiu dni od daty powrotnego przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej, a jeśli zaistniała konieczność korzystania z pomocy przedstawiciela PZU S.A. jego zawiadomienie powinno nastąpić nie później niż w ciągu trzech dni od daty szkody;
  - 5) odnotować, w razie kolizji z innym pojazdem, dane dotyczące tego pojazdu, osoby kierującej tym pojazdem a także numer polisy, nazwę i adres ubezpieczyciela, z którym została zawarta umowa obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych;
  - 6) przeprowadzić dodatkowe badanie techniczne pojazdu po jego naprawie, której koszt przekroczył kwotę 2000 złotych oraz poinformować PZU S.A. o przeprowadzeniu tego badania.

- § 31.1. O kradzieży oraz o szkodzie powstałej w okolicznościach uzasadniających przypuszczenie, że popełniono przestępstwo, ubezpieczony, ubezpieczający lub osoba uprawniona do korzystania lub rozporządzania tym pojazdem zobowiązani są:
- 1) użyć dostępnych środków w celu ratowania ubezpieczonego pojazdu oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów;
  - 2) powiadomić policję niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu dwunastu godzin od powzięcia informacji o tych zdarzeniach;
  - 3) powiadomić PZU S.A. niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu najbliższego dnia roboczego, a w przypadku zaj-

ścia tych zdarzeń za granicą Rzeczypospolitej Polskiej powiadomić wskazanego przez PZU S.A. przedstawiciela, z zachowaniem tych terminów.

2. O utracie dokumentów pojazdu (dowodu rejestracyjnego lub karty pojazdu) lub kluczyka lub sterownika, służących do otwarcia lub uruchomienia pojazdu lub kluczyka lub sterownika służących do uruchomienia urządzeń zabezpieczających pojazd przed kradzieżą (określonych we wniosku), ubezpieczony, ubezpieczający lub osoba uprawniona do korzystania lub rozporządzania tym pojazdem zobowiązani są powiadomić PZU S.A. w terminie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i zabezpieczyć pojazd przed kradzieżą z należytą starannością, a w przypadku kradzieży oraz w okolicznościach nasuwających przypuszczenie, że popełniono przestępstwo – powiadomić policję w terminie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

- § 32. W związku z wystąpieniem wypadku ubezpieczeniowego, ubezpieczony, ubezpieczający lub osoba uprawniona do korzystania lub rozporządzania tym pojazdem zobowiązani są:
- 1) zgłosić szkodę na piśmie niezależnie od dokonania telefonicznego zawiadomienia o szkodzie;
  - 2) przedstawić posiadane dowody dotyczące zaistnienia szkody i poniesionych kosztów;
  - 3) ułatwić PZU S.A. lub służbom działającym na jego zlecenie, ustalenie okoliczności i rozmiaru szkody;
  - 4) umożliwić PZU S.A. uzyskanie niezbędnych informacji i oświadczeń od osoby korzystającej z pojazdu podczas powstania szkody;
  - 5) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.

- § 33.1. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w § 30 pkt 1 lub pkt 2, lub § 31 ust. 1 pkt 1 lub pkt 2, lub § 31 ust. 2, PZU S.A. jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w § 30 pkt 3 lub pkt 4, lub § 31 ust. 1 pkt 3, PZU S.A. może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU S.A. ustalenie okoliczności i skutków wypadku.

ROZDZIAŁ VIII. ZAWIADOMIENIA I OŚWIADCZENIA

- § 34.1. Zawiadomienia i oświadczenia ubezpieczającego, ubezpieczonego lub PZU S.A. dokonywane w związku z umową ubezpieczenia powinny być składane na piśmie.
2. Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest powiadomić PZU S.A. o zmianie adresu zamieszkania lub siedziby. W przeciwnym wypadku oświadczenia wysłane przez PZU S.A. na ostatni znany PZU S.A. adres ubezpieczającego lub ubezpieczonego uważa się za skutecznie doręczone.

ROZDZIAŁ IX. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- § 35.1. Ubezpieczającemu lub ubezpieczonemu przysługuje prawo do wniesienia pisemnej skargi lub zażalenia, dotyczących realizacji przez PZU S.A. umowy ubezpieczenia. Z zastrzeżeniem ust. 2 adresatem skargi lub zażalenia, właściwym do ich rozpatrzenia, jest jednostka organizacyjna nadzorująca jednostkę, której skarga lub zażalenie dotyczy lub inna jednostka wskazana przez PZU S.A. Skargę lub zażalenie składa się na piśmie za pośrednictwem jednostki, której skarga lub zażalenie dotyczy.
2. W przypadku skargi lub zażalenia dotyczących likwidacji szkód, jednostką właściwą do ich rozpatrzenia jest Centrum Likwidacji Szkód PZU S.A. właściwe ze względu na miejsce likwidacji szkody.
  3. PZU S.A. udziela odpowiedzi na skargę lub zażalenie na piśmie, w terminie trzydziestu dni od dnia otrzymania skargi lub zażalenia.
  4. Ubezpieczającemu lub ubezpieczonemu przysługuje prawo do wniesienia skargi do Rzecznika Ubezpieczonych.
- § 36. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego lub ubezpieczonego.
- § 37. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 10 sierpnia 2007 roku.

PREZES ZARZĄDU PZU S.A.

Jaromir Netzel

CZŁONEK ZARZĄDU PZU S.A.

Mirosław Panek